

Liikenne- ja viestintäministeriölle

Viite: Viestintäpalvelulain uudistaminen, näkemyksiä muutostarpeista (sähköposti 28.1.2019)

RadioMedian lausunto

1

Yleistä

Kiitämme liikenne- ja viestintäministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto koskien sähköisen viestinnän palvelulain uudistusta.

On ensinnäkin ilo huomata, että ministeriö on päättänyt toimia tehokkaasti ja tarkoituksena on samassa uudistuksessa sekä panna käytäntöön kaksi direktiiviä (ns. telepaketti- ja AVMS-direktiivit) että myös mahdollisesti uudistaa muuta sähköisen viestinnän sääntelyä.

Alla lausumme erikseen sekä ns. telepaketista että AVMS -direktiivistä.

1. EU:n telepaketti ja radio autoissa

Ns. EU:n telepaketti määrää, että *jos* uudessa autossa on radio niin sen on oltava digiradio (esim. DAB+). EU:n telepaketin mukaan jäsenvaltiot voivat lisäksi säätää, että digiradion lisäksi uusissa autoissa pitäisi olla FM-radio. Suomessa ei ole digiradiota. Siksi on varmistettava implementoitaessa, että FM-radion saatavuus autoissa turvataan. Eli *säädetään vähintään, että jos uudessa autossa on radio niin sen pitää mahdollistaa myös FM-radion vastaanotto*. Vaarana on myös, että radiopalvelut luisuvat kansainvälisille alustoille. Esim. Teslassa radiota kuunnellaan kansainvälisen sovelluksen ([Tune.in](#)) kautta. Tulevaisuuden tilanne ei saa olla kotimaisen kulttuurin turvaamisen kannalta, että autoissa on jokin kansainvälinen radio- tai audiosovellus, josta todennäköisesti tarjotaan jotakin muuta kuin suomalaista sisältöä.

a. Huoltovarmuus ja liikenneturvallisuus

FM-radio on erittäin edullinen tapa ylläpitää huoltovarmuutta. Radio toimii, kun esimerkiksi mobiiliverkot pettevät. Ei tarvita edes kriisitilannetta – maanteiden varsilla mobiilitukiasemat ovat harvassa eikä niitä ole suunniteltu niin, että olisi paljon mobiiliverkon käyttäjiä samassa paikassa. Siksi mobiiliverkot menevät helposti tukkoon, kun esimerkiksi liikenneonnettomuuden vuoksi liikenne pysähtyy. Tällöin FM-radio toimii viestinvälittäjänä, sillä se on suunniteltu välittämään sama viesti rajattomalle

määrälle vastaanottajia samanaikaisesti. *Näiden tilanteiden turvaamiseksi on järkevää säätää EU:n telepakettia implementoitaessa, että FM-radio on Suomessa pakollinen varuste uusiin autoihin.*

b. Edullisuus

FM-sirun (vastaanotin) asentaminen autoihin on edullista. Lisäksi FM-teknologia on jo käytössä autoissa kahdella tavalla ja hyvin laajasti; navigaattori vastaanottaa liikennetietoa reaaliajassa FM-datana (RDS-TMC) ja lisäksi radio vastaanottaa erillisiä liikennetiedotteita (TA, Traffic Announcement) audiotaajuutta hyödyntäen. Näillä molemmilla on täysin eri käyttötarkoitukset. RDS-TMC data ei ole lainkaan yhteydessä mobiiliverkkoon tai internettiin ja on suunniteltu liikennetiedon tuottamiseen massoille.

c. Kuluttajat pitävät radiota autoissa itsestäänselvyytenä ja käyttävät sitä paljon

TNS tutkimuksen vuonna 2017 tekemän tutkimuksen mukaan suomalaiset uusien autojen ostajat pitävät radiota autossa itsestäänselvyytenä ja 50 % uusien autojen ostajista kuuntelee radiota autossa aina ja 36 % useimmiten.

2. Ns. AVMS -direktiivi

Suomessa on media-alalla erittäin hyvin toimiva itsesääntely. Esimerkiksi Julkisen sanan neuvosto ja Mainonnan Eettinen Neuvosto tekevät arvokasta työtä sananvapauden ja kuluttajien oikeuksien turvaamiseksi. Myös järjestöillä on omaa itsesääntelyä. Esimerkiksi RadioMedia on laatinut omat itsesääntelyohjeensa ohjelmayhteistyöstä ja lapsiin kohdistuvasta mainonnasta ja kouluttaa aktiivisesti jäsenkuntaansa näistä aiheista.

RadioMedia toivoo, että tämä itsesääntelyn perinne säilytetään direktiiviä voimaan saatettaessa. Direktiivi myös tekstissään kannustaa siihen.

Alla vielä muita huomioita ns. AVMS-direktiivistä.

a. Radio ei kuulu direktiivin soveltamisalaan

Radio ei kuulu AVMS -direktiivin soveltamisalaan. Tämä tulee suoraan jo ohjelman määritelmästä (direktiivin 1 artikla): *“ohjelmalla...tarkoitetaan...ääntä sisältävää tai ääntä sisältämätöntä liikkuvien kuvien sarjaa”*. Radio ei sisällä liikkuvaa kuvaa vaan pelkkää ääntä.

Kun alkoholilain markkinointisäännöksiä muutettiin vuonna 2014 kävi ilmeisesti niin, että valmistelun viime hetkillä televisiota koskeviin aikarajasäännöksiin lisättiin radio.

Lopputuloksena oli, että alkoholia ei käytännössä voi radiossa mainostaa kello 7-22 eli silloin kun lähetyksillä on kuulijoita. Haluamme siis tässä yhteydessä vielä varmistaa, että alkoholilain yhteydessä tapahtunut ei toistu eli varmistetaan se, että radiota eivät nämä säännöt koske.

b. Radioiden nettisivuilla olevien uutisten tai vastaavien juttujen yhteydessä olevat videot eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan

Asettamisdirektiivin 2018/1808 johdantokappaleen 6 mukaan *“Sanomalehtien ja aikakauslehtien sähköisten versioiden toimitukselliseen sisältöön sisällytettyihin videoleikkeisiin ja liikkuviin kuvaan, kuten GIF-kuviin, ei sovellettaisi direktiiviä 2010/13/EU.”* Samaa voitaneen soveltaa myös radioiden nettisivuilla olevien juttujen yhteydessä julkaistuihin videoihin ja liikkuviin kuvaan eli AVMS-direktiivi ei soveltuisi näihin. RadioMedia toivoo, että tämä sisällytetään Suomen lainsäädäntöön.

c. Radioiden AV-osiot nettisivuilla tai sovelluksissa

Jos radiolla olisi kokonainen AV-osio nettisivuillaan tai sovelluksissa (mitä tällä hetkellä ei ole tiedossamme), nämä voisivat mennä direktiivin soveltamisalan alle. Käytännössä tuolloin edellytyksenä olisi, että radiolla olisi audiovisuaalisesta materiaalista direktiivin tarkoittama toimituksellinen vastuu ja materiaali olisi erillisessä osiossa.

Tässä tapauksessa toivomme, että Suomi käyttäisi kansallista liikkumavaraansa ja kohtuullisuuden ja sananvapauden takaamiseksi säätäisi, että 13 artiklan tarkoittama ns. eurooppalaisuuskiintiö ei sovellu radioiden erillisiin AV-osioihin. Tämän mahdollistaa myös direktiivin 13.6 artikla: *“...Jäsenvaltiot voivat myös luopua kyseisistä velvoitteista tai vaatimuksista, jos ne audiovisuaalisten mediapalvelujen luonteen tai teeman vuoksi olisivat käytännössä mahdottomia tai perusteettomia.”*

Jo sananvapauden toteutumisen kannalta eurooppalaisuuskiintiön soveltaminen uutis- ja vastaaviin ajankohtaissivustoihin olisi epäoikeutettua. Lisäksi materiaali ko. nettiosioissa vaihtuu niin tiheään, että kiintiö olisi myös epäkäytännöllinen ellei mahdoton toteuttaa.

d. Alaikäiset ja haitallinen sisältö

Direktiivin 6a artikla asettaa jäsenvaltioille velvollisuuden varmistaa, että alaikäiset eivät näe heille haitallista sisältöä. Tässä toivomme, että artiklan voimaansaattaminen ei johda kohtuuttomuuksiin ja myös huomioimaan, että normaalit uutissisällöt mahdollisissa radioiden erillisissä AV-osioissa voivat sisältää esim. väkivaltaa. Kuitenkin näiden sisältöjen rajoittaminen voisi vaikuttaa haitallisesti sananvapauteen.

Ministeriön kannattanee myös pohtia, onko mahdollista käytännön toiminnan järjestämisen kannalta hakea synergioita tietosuoja-asetuksen asettamista velvoitteista alaikäisiä koskien.

RadioMedia ry on kaupallisen radiotoimialan kattojärjestö, jonka tehtävänä on edistää kaupallisen radiotoiminnan harjoittamista ja tukea alan kehitystä Suomessa. Liitto edustaa sekä paikallisia että valtakunnallisia radiotoimijoita.

RadioMedia ry

4

Stefan Möller
toimitusjohtaja
stefan.moller@radiomedia.fi
puh. 0400 50 8877

Taina Roth
edunvalvontapäällikkö
taina.roth@radiomedia.fi
puh. 040 559 5089